

Yksikön nimi: Vekara-ahon päiväkot

Päiväkodin johtajan nimi: Maarit Virkkunen

Lukuvuosisuunnitelma on käsitelty henkilökunnan kanssa 10.10.2023.

Tiedotamme huoltajia eVakassa, kuinka löytää valmis suunnitelma.

1 ESIOPETUKSESSA TÄHTÄIMENÄ LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen edistää lasten kasvua yksilöinä ja yhteisönsä jäseninä. Esiopetuksessa painopisteenä ovat kestävä elämäntavan sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat. Lasten laaja-alaiseen osaamisen kehittymiseen vaikuttaa opeteltavia tietosisältöjä enemmän se, miten esiopetuksessa työskennellään, millaisiksi oppimisympäristöt rakennetaan sekä miten lasten oppimista ja hyvinvointia tuetaan. Laaja-alaiseen osaamiseen kuuluu kuusi osa-aluetta: 1) ajattelu ja oppiminen, 2) kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, 3) itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, 4) monilukutaito, 5) tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen sekä 6) osallistuminen ja vaikuttaminen.

(mm. [https://www.ouka.fi/](https://www.ouka.fi/documents/1257266/16508809/laaja_alainen_osaaminen_esiopetuksessa.pdf)

[documents/1257266/16508809/laaja_alainen_osaaminen_esiopetuksessa.pdf](https://www.ouka.fi/documents/1257266/16508809/laaja_alainen_osaaminen_esiopetuksessa.pdf).)

Kuluvana lukuvuonna 2023–2024 Vekara-ahon päiväkodissa toimii kaksi esiopetusryhmää: Viiruveijarit ja Tassutaaperot. Nyt esiopetuksessa olevat lapset kuuluvat vielä kaksivuotiseen esiopetuskokeiluun, sen jälkimmäiseen vuoteen. Yhteisesti painopistealueiksi nostamme edellisen vuoden tapaan **itsestä huolehtimisen ja arjen taidot, monilukutaidon** sisältäen tieto- ja viestintäteknologista osaamista sekä **kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun**. Pedagogisen toiminnan suunnittelun taustalla korostuu siis oppimisen alueista ”Kielten rikas maailma” sekä ”Kasvan, liikun ja kehityn”.

Toiminnassamme tärkeässä osassa ovat lapsilähtöisyys, vertaisoppiminen ja leikki. Pyrimme huomioimaan lasten vahvuuksia, mielenkiinnon kohteita sekä yksilöllisiä tarpeita. Totutamme lapsia toimimaan myös osana isoa, noin kahdenkymmenen lapsen ryhmää, joskin työskentelemme pitkälti pienryhmissä. Käytämme ohjaamisen tukena myös kuvia. Tarkoituksena on toteuttaa pitkin toimintakautta molempien esiopetusryhmien yhteistä pajatoimintaa.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelman perusteissa sekä Oulun kaupungin varhaiskasvatuksessa painotetaan lasten osallisuutta. Tämä näkyy esiopetuksessamme lapsen osallistumisena arjen toiminnan ideointiin ja suunnitteluun, esimerkiksi oppimis- ja leikkiympäristön rakentamiseen. Projektimme pohjautuvat usein lasten ideoihin. Toteutamme tänä

vuonna STEAM-välineistöllä projekteja, joissa lasten osallisuus ja näkemykset ovat keskiössä. Anoinme keväällä välinerahaa, ja hakemuksen tuli olla tarkoin pedagogisesti perusteltu ihan opetussuunnitelmienkin valossa. Lisäksi harjoittelempa itsearviointia. Osa ryhmistä käyttää tässä Qridi-sovellusta. Lapset ovat saaneet toivoa eskariin tutustumisessa, mitä haluavat esiopetusvuoden aikana tehdä. Huomioimme näitä toiveita vuoden aikana. Juhlistamme esiopetuksen sadatta päivää lasten toiveiden mukaan. Lapset saavat ehdottaa juhlien teemaa ja tekemistä, mistä tarvittaessa äänestetään. Arjessa lapset voivat vaikuttaa toiminnan sisältöön, koska heidän toiveitaan ja näkemyksiään tekemisistä tiedustellaan. Päivissä on myös vapaata toiminta-aikaa, jolloin lapset saavat hakeutua mieleisensä puuhan pariin joko toimien yksin tai pienryhmässä.

2 PAINOPISTEALUEET ESIOPETUSARJESSAMME

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot ovat tärkeä osa-alue esiopetusikäisten oppimisessa. Jokapäiväisistä toimista esimerkiksi omatoiminen pukeutuminen ja siisteys WC-käynneillä ovat opeteltavia asioita. Koulua kohti mentäessä hallittavissa taidoissa korostuvat myös pitkäjänteisyys, keskittyminen, vuoron odottaminen, tylsyyden sietäminen, sinnikkyys, ahkeruus ja myönteinen asenne kaikenlaiseen tekemiseen.

Monilukutaitoa vaaditaan ajassamme, jossa viesti- ja tekstitulva on suurta. Esiopetuksessa tuetaan ja vahvistetaan lasten kielellisiä taitoja ja käsitteistön hallintaa esimerkiksi laulujen ja riimilorujen avulla. Kaikissa esiopetusryhmissä luetaan ahkerasti kirjoja ja suoritetaan yhdessä Lukuhöperö-diplomi, jossa perehdytään kuuteen ajankohtaisia aiheita käsittelevään teokseen. Tavoitteena on herättää uteliaisuutta ja kiinnostusta puhuttua kieltä, kirjaimia, lukemista ja kirjoittamista kohtaan. Tässä tukena ensi vuonna kouluun lähtevillä on Kummaa-esiopetusmateriaali. Lapsia ohjataan myös omatoimiseen tieto- ja viestintäteknologialaitteiston käyttämiseen. Päiväkotiryhmissä kiertää interaktiivinen kosketusnäyttö, ja ryhmissämme on tabletteja, joihin on asennettuina keskeiset äidinkielen harjoituksia sisältävät oppimispelit, muun muassa Ekapeli Alku. Esiopetustilojen seinillä on runsaasti esimerkiksi aikakäsitteistöön liittyvää kuva- ja tekstimateriaalia. Päiväkodissamme on käsinukkeja, pöytäteatterirekvisiittaa, animaatio-ohjelmia ym. ilmaisukasvatusta tukevaa välineistöä. Tutustumme esiopetuksessa pienimuotoisesti myös eri kieliin (lähinnä englanti ja ruotsi) laululeikkien yms. avulla. Eettistä kasvatusta harjoittelempa yhdessä toisten kanssa ja satsaamme tunne- ja turvataitoihin. Käytössä on Oulun kaupungin kirjanen ”Turvataito- ja kehotunnekasvatuksen opetusmateriaali”, ja lisäksi osa ryhmistä käyttää esimerkiksi Tunteet hukassa -materiaalia, Turre-tuokioita, MAHTI-tunnekortteja ja Fanni tai Ympyräiset -sarjaa. Tunneaiheisia

kirjoja on todella hyvin saatavilla, joskin arjen tilanteiden kiireetön sanoittaminen on olennaisinta tunnekasvatuksessa. Pyrimme opastamaan lapsia kulttuurien moninaisuuteen tutustumisessa ja erilaisten katsomusten hyväksymisessä. Tutustumme erilaisiin perhemuotoihin, juhlaperinteisiin ja perinneleikkeihin vahvistaen lasten **kulttuurisen osaamista**.

Vuorovaikutusta ja ilmaisua sisältyy paljon myös ainakin kerran viikossa toteutettavaan metsäretkeen. Olemme olleet mukana Puoli päivää pihalla -hankkeessa, jonka tehtävien myötä olemme kehittäneet ja kehitämme edelleen oppimistoimintaamme lähiympäristössä ja ulkosalla. Metsäleikit sinällään ovat jo lapsille opettavaisia ja monella tavalla antoisia. Niillä lasten keskinäinen vuorovaikutuskin on rentoa ja avointa mielikuvituksen päästessä valloilleen. Metsäretkillä käytämme apuna esiopetuksen matematiikan vuosikelloa ”Tutkin ja tuumailen”. Ympäristökasvatuksessa vahvistamme myönteistä luontosuhdetta ja kestävän kehityksen näkökulmaa käsittelemällä toistuvasti muun muassa jokamiehen oikeuksia ja lähialueen elämistöä.

Liikunta on tärkeässä roolissa esiopetuksessa. Päiväkotimme lähiympäristö tarjoaa monenlaisia virikkeitä, esimerkiksi leikkipuistoja. Olemme tehneet päiväkodin piha-alueen suunnistuskortit, joita voi käyttää monipuolisesti opetustarkoituksiin. Jokaisella päiväkotimme ryhmällä on viikoittainen vuoro omaan liikuntasaliimme. Lisäksi joulun jälkeen on Oulun kaupungin järjestämä uintiviikko. Luistelemme ja hiihdämme joka talvi päiväkodin lähialueilla. Olemme myös tehneet yhteistyötä paikallisen urheiluseuran (KiimU) kanssa. Lainasimme sieltä välineitä esiopetusryhmien yhteiseen yleisurheilutapahtumaan. Aiomme tehdä jatkossakin tämälntapaista yhteistyötä oman välineistömme ja toimintamme monipuolistamiseksi.

3 YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVO ESIOPETUKSESSA

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo toteutuu pienillä arjen teoilla. Pyrimme toiminnassamme viestimään, että jokainen lapsi ja aikuinen on meidän ryhmässämme yhtä arvokas.

Käytänteitä tasapuoliseen kohtelun turvaamiseksi:

- Turvataidot, koskemattomuuden ja intimitietin turvaaminen: Opetetaan lapsille, millainen fyysinen koskeminen sosiaalisesti hyväksyttävää ja mihin kehon osiin ei ole sopivaa koskea.
- Yhteiset WC-tilat
- Väri ym. valinnoissa kasvattavat aikuiset eivät tee jakoja sukupuolen mukaan
- Sekaporukoita lasten omaehtoisissa leikeissä ja pienryhmätoiminnassa

- Toiminnan sisällöissä ei tarjota eritellen tyttöjen ja poikien tekemisiä, vaan kaikilla on mahdollisuus toteuttaa omien näkemystensä mukaisia valintoja. Esimerkiksi projektiaiheet valitaan yhteisesti ja lasten omien mielenkiinnonkohteiden mukaan.
- Leikkivälineistö on monipuolista: tarjoaa mahdollisuuden monipuoliseen kokeiluun ja yhteisleikkeihin. Toimintaympäristö tarjoaa mahdollisuuden toteuttaa sekä tavallisesti tyttöjen että poikien suosimia leikkejä, mikä tukee myös oman sukupuoli-identiteetin kehittymistä.
- Kiusaamisen ja syrjinnän ehkäiseminen. Jos lapsi kokee itseensä kohdistuvaa sanallista tai fyysistä häirintää, siihen puututaan. Tilanteet puidaan läpi ja toivotuista käytösmalleista keskustellaan. Kaikkia osapuolia kuunnellaan. Mikäli kyse on kiusaamisesta, asia käsitellään sitä vaativalla vakavuudella. Tilanteet käydään läpi huoltajien kanssa haku- ja tuontitilanteissa.
- Lapsia rohkaistaan ja kannustetaan siihen, että toiset lapset otettaisiin mukaan leikkeihin. Mikäli lapset tulevat kertomaan ohjaavalle aikuiselle leikin ulkopuolelle jättämisestä, asiasta keskustellaan osapuolten kesken. Aikuiset havainnoivat aktiivisesti lapsia myös siinä, että kukaan lapsi ei jäisi vapaissa leikkitalanteissa toistuvasti yksin. Lapsen kanssa jutellaan, onko hän yksikseen omasta tahdosta. Mikäli ei ole, autetaan lasta pääsemään mukaan leikkeihin. Opetetaan aloitteiden tekemistä. Lasta ohjataan sanallisessa viestinnässä myös silloin, kun lapsi pyrkii leikkeihin mukaan häiritsemällä leikkiä tai muulla ei-rakentavalla tavalla.
- Erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta puhuminen ja niiden käsitteleminen. Tunnekasvatusta tehdään esimerkiksi kuvakortein, tunnekirjoja käsittelemällä ja erilaisista tunteista ja tunteenpurkauksista keskustelemalla. Tilanteissa pyritään hienotunteisuuteen niin, että vältetään häpeän tuottamista ja silmätikuksi joutumista. Moninaisista perhetaustoista puhutaan hyväksyvästi. Lapsia ei painosteta vaikeiden asioiden käsittelyyn toisten lasten kuullen. Lapsella tulee olla oikeus näissä asioissa myös yksityisyyteen.
- Erilaisuutta käsitellään eri teemapäivien yhteydessä. Esimerkiksi YK:n päivän tai Lasten oikeuksien päivän yhteyteen voi liittää monenlaista globaaliakin tarkastelua esimerkiksi laulujen ja kuvien muodossa.
- Myönteisen minäkuvan kehittymistä tuetaan kannustavalla ilmapiirillä sekä empaattisella ja turvallisella vuorovaikutuksella. Lasten kanssa luodaan yhteisiä sääntöjä ja pyritään muutoinkin ryhmän me-hengen vahvistamiseen. Lasten aloitteiden ja omien mielenkiinnonkohteiden huomioiminen toiminnan suunnittelussa on tärkeää. Tämä näkyy

muun muassa siinä, että jätetään tilaa vapaalle leikille ja toiminnalle ja tehdään lapsilähtöisiä projekteja.

4 YHTEISTYÖKUVIOITA

Jokaisella lapsella on oikeus saada riittävää tukea esiopetuksen aikana. Lapsen kasvun ja oppimisen tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Jokaiselle lapselle tehdään henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma / esiopetussuunnitelma, jossa tuodaan esille lapsen vahvuuksia sekä oppimisvalmiuksia ja jossa luodaan kuluvan vuoden tavoitteet. Pyrimme muokkaamaan arkea niin, että pystymme tarjoamaan jokaiselle lapselle heidän tarvitsemansa tuen. Teemme yhteistyötä tiiviisti varhaiserityisopettajan kanssa. Muita yhteistyötahoja ovat muun muassa neuvola, OYS, sosiaalitoimi, opettajat, puhe- ja toimintaterapeutit sekä koulupsykologi ja -kuraattori. Lapsen esiopetus- tai varhaiskasvatussuunnitelma tehdään huoltajien tai huoltajan, lapsen, varhaiskasvatuksen opettajan ja varhaiserityisopettajan yhteistyönä. Lapsi osallistuu itse myös keskusteluun.

Olemme tiedustelleet huoltajien toiveita esiopetukseen tutustumispäivässä, päivittäisissä lapsen haku- ja tuontitilanteissa sekä keskusteluissa. Olemme kehottaneet huoltajia ottamaan yhteyttä ns. matalalla kynnyksellä, jos jotain esiopetukseen liittyvää on mielen päällä. Huoltajien antama palaute onkin tärkeää toiminnan arviointia esiopetuksen henkilöstölle. Keväällä käymme lasten ja huoltajien kanssa arviointikeskustelun, jossa käsitellään henkilökohtaisia tavoitteita sekä koko esiopetusvuotta. Lisäksi keväällä arvioimme esimiehen ja tiimin kanssa kulunutta kautta. Olemmeko saavuttaneet tavoitteet? Missä onnistuimme ja mitä olisi pitänyt tehdä toisin?

Olemme tiiviissä yhteistyössä Kiimingin kirjastohenkilöstön kanssa. Olemme avoimia erilaiselle kulttuuritarjonnalle. Yritämme saada jotain sanataidekerhoa esimerkiksi Valveen kautta, mutta eritoten omat työntekijämme tuovat ideoita ja uusia tuulia koulutuksista. Teemme yhteistyötä seurakunnan kanssa esimerkiksi ”aamunavausten” merkeissä. Tiedustelemme perheiltä luvan osallistua eri tahojen järjestämään toimintaan. Hyödynnämme myös kirjasto- ja liikuntatoimen tarjoamia mahdollisuuksia. Kirjastoauto Onneli käy pihassamme noin kerran kuukaudessa. Esiopetusvuoden aikana tehtävät retket suuntautuvat lähialueelle. Niihin ei kerätä varoja huoltajilta. Kaikista retkistä tehdään kirjalliset suunnitelmat.

Alkuopetusyhteistyötä tehdään kolmen eri Kiiminkijoen koulun opetusryhmän kanssa. Suunnitteilla on vierailuja, muun muassa toimintaa metsässä / luonnossa, STEAM-pedagogiikkaa ja yhteisiä musisointihetkiä. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö lukuvuoden aikana on yhteensä määrällisesti noin 20 tuntia. Lisäksi käydään koulun kanssa muun muassa palaute- ja siirtokeskusteluja.